

RLB70 - Přednáška č. 3 - (9. 10. 08)

Tibetský buddhismus Ladaku: základní charakteristika a historický přehled – vznik a vývoj

III) Buddhismus v Ladaku – historický přehled:

- 9. – 11. stol. – 1. královská ladacká dynastie Gön/Záp. Tibet, související s pronásledováním buddhismu v centr. Tibetu za vlády krále Langdarmy, r. 838 – 42 (Kjide Ňima Gön – **Palgji Gön první král Ladaku/ r. 930 až 960 či 1000 až 1025** – Taši Gön – Decug Gön) – viz kláštery Tabo, Alči-čhökhor, Thoding-serkhang
- 10. – 11. stol. – dynastie Ö vzešlá z linie Gön/Záp. Tibet (viz Lama Ješe Ö – Čhangčhub Ö)
- 958 – 1055 – Rinčhen Zangpo (čhidar-2. šíření buddh., „nové“ překl., založil 15/dle mytologie 108 klášterů v Záp. Tibetu/Guge)

IV) Buddhismus v Ladaku – historický přehled:

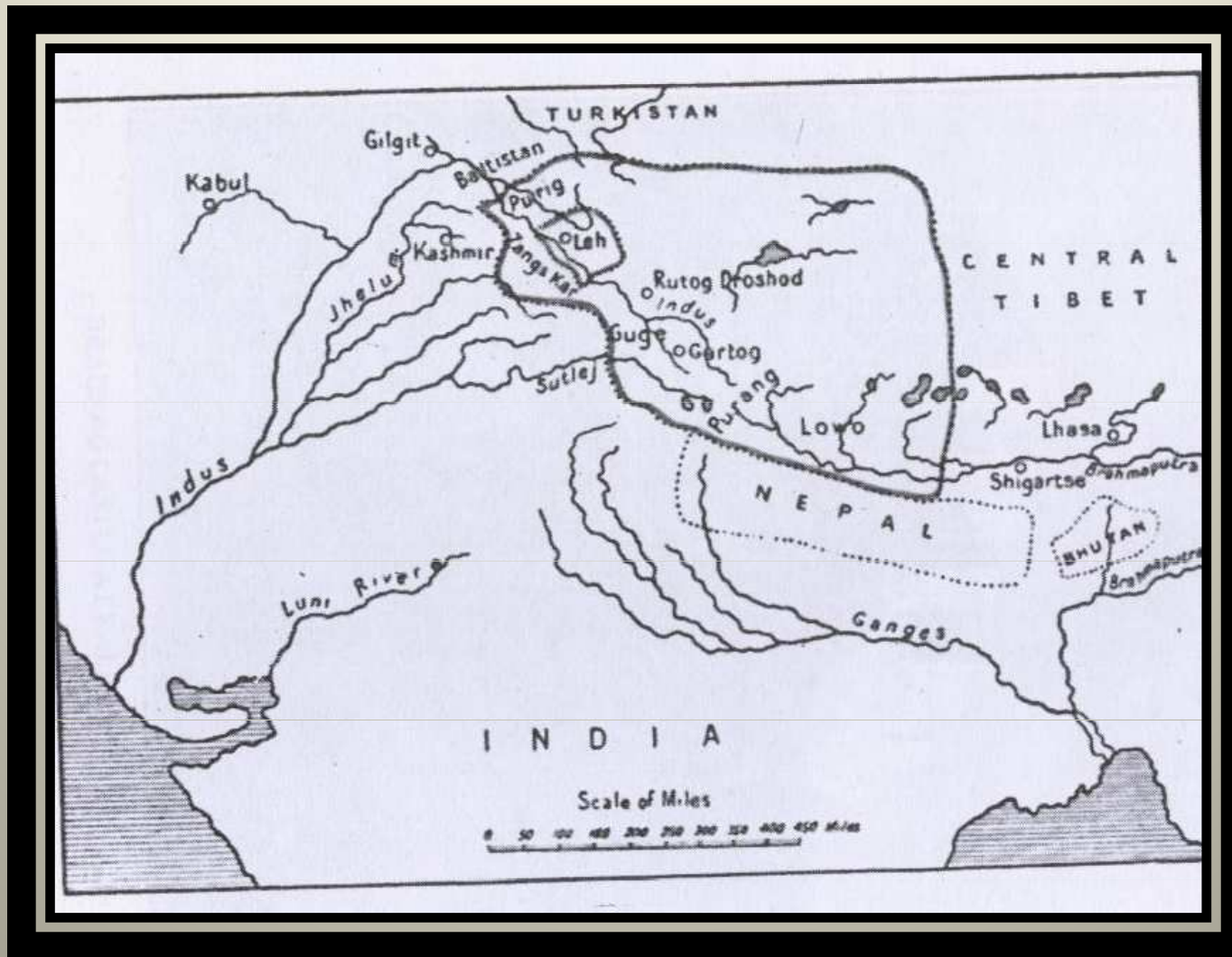
- 982 – 1054/5 – Atíša/Džowo Paldän Atíša/Atíša Dípankara Šrídžňána (Kadampa, čhidar-2. šíření buddh. na zakázku Záp. Tibetské královské dynastie)
- Genealogie královské ladacké dynastie Gön, Ö, Namgjal (literární historické záznamy a) na papíře, b) na skalních útvarech)...dále viz přednáška č. 3, 9. 10. 08

V) Buddhismus v Ladaku – historický přehled:

- Od 10. století dynastie Gön/Guge (situace v Záp. Tibetu/Ngari po Langdarmovi):
 - Bönistický **Langdarma (r. 838-842)** ∟ Langdarmův vlastní syn **Ösung (cca r. 843-905/925-950)** a nevlastní syn **Jumtän (r. 843-905)** ∟ 1. syn Ösunga byl **Depal Khorcän (cca r. 950-975)** ∟ Depal Khorcän měl syna **Kjide Ňima Göna (cca r. 975-1000)**, ten dobývá s 300 vojáky Záp. Tibet/Ngari) a **Taši Cegpala** (ten vládne vých. Části Záp. Tibetu zvané Jarlung) – (dle orální tradice Dardů měl Ňima Gön syna Dawa Göna, ovšem neprokázáno)

VI) Buddhismus v Ladaku – historický přehled:

- **Kjide Ňima Gön (cca r. 975-1000) měl tři syny, kterým rozdělil ladacké království/Záp. Tibet:**
 - Nejstarší byl **Lhačhen Palgji Gön (cca r. 1000-1025, oblast Ladaku po Rutog, považován za 1. krále Ladaku), kterému byli mladší bratři podřízeni**
 - Prostřední byl **Taši Gön (cca po r. 1000, oblast Guge a Purang) – descendentí neznámí**
 - Nejmladší byl **Decug Gön (cca po r. 1000, oblasti v srdci Ladaku, tedy Zanskar, a oblasti Lahaul a Spiti)**

Obr. 1

Mapka impéria krále Ňima Göna (cca r. 975-1000) se třemi hlavními oblastmi/viz tři jeho synové.

Převzato z Francke, A. H., *History of Western Tibet*, New Delhi 1907, s. 63.

Obr. 2

Šej Gönpa, Ladak/Džammú a Kašmír, Indie, 31. 7. 2006. Foto: Kryštof Trávníček.

Pět Dhjáni Buddhů – Táthagátů (v centru Vairóčana), cca 8. století.

Obr. 3

Socha/reliéf ze Šej, Ladak, Indie. Foto: H. B. Marx, poč. 20. století. Převzato z Francke, A. H., *History of Western Tibet*, New Delhi 1907, s. 62.

Reliéf budoucího buddhy Maitréji, datováno dle Francka do r. 975 (Ňima Gön).

VII) Buddhismus v Ladaku – historický přehled:

- Lhačhen Palgji Gön měl dva syny:
 - **Dro Gön** (*Agro mgon*, cca r. 1025-1050)
 - ↘ **Lhačhen Dragpade** (cca r. 1050-1075)
 - ↘ **Lhačhen Čangčhub Sempa** (cca r. 1075-1100)
 - ↘ **Lhačhen Gjalpo** (cca r. 1100-1125, zal. klášter Likir) – viz další strana
 - **Čhö Gön** (cca r. 1025-1050)
- Osm generací descendentů/potomků Decug Göna či Taši Göna (cca po r. 1000) je známých díky spojitosti s buddhistickým věrozvěstem Atíšou či Rinčhen Zangpem, nejznámější jsou:
 - **Khore** znám jako **Öde/Ö De** (11. století)
 - **Songge/Cänpo Khore** znám jako **Ješe Ö** (11. století)
 - **Čangčhub Ö** (synovec Ješe Ö)

VIII) Buddhismus v Ladaku – historický přehled:

- **Lhačen Utpala** syn Lhačen Gjalpa (cca r. 1080-1110/1125-1150) a jeho rod:
 - **↘ Lhačen Naglug** syn Utpala (cca r. 1110-1140/1150-1175, pevnost Khalace, most přes ř. Indus) **↘** syn Nagluga byl **Lhačen G(j)ebhe** (cca r. 1175-1200) **↘** syn Gjebha byl **Lhačen Džoldor** (cca r. 1200-1225) **↘** syn Džoldora byl **Taši Gön** (cca r. 1225-1250) **↘** syn Taši Göna byl **Lha Gjal** (cca r. 1250-1275) **↘** syn Lha Gjala byl **Lhačen Džowopal/Džopal** (cca r. 1275-1300) **↘** syn Džopala byl **Lhačen Ngödub/Mudup** (cca r. 1300-1325) **↘** syn Ngöduba byl **Lhačen Rinčen Gjalbu/Riňčhana /Rainčen Šah** (cca r. 1320/3-1350)

IX) Buddhismus v Ladaku – historický přehled:

- Za doby vlády Riňchany (cca r. 1320-1323) dochází k infiltraci islámských dynastií do doposud hinduistického Kašmíru, tedy do těch částí Kašmíru, které nebyly pod správou západotibetských/ladackých/gugeských dynastií ↘ r. 1339 se Šáh Mír/Šamsuddín Šáh stává prvním panovníkem 1. muslimské dynastie až dosud hinduistického Kašmíru (viz kronika *Rádžataranginí* od Džónarádži (pokračovatel v díle Kalhany) ze 14. stol.)

X) Buddhismus v Ladaku – historický přehled:

- **Lhačhen Rinčhen Gjalbu/Riňčhana /Rainčhen Šah/Sadr Ud Din** (cca r. 1320/3-1350; dle mnohých pramenů konvertoval na islám) a jeho potomci:
 - ∟ **Lhačhen Šerab** syn Riňčhany (cca r. 1350-1375)
 - ∟ syn Šeraba byl **Lhačhen Thicugde/Thicug De** (cca r. 1375-1400, čhörteny v Lehu a Sabo) ∟ synové Thicugdeho byli:
 - ∟ **Lhačhen Dagpa Bumde** zván **De** (po r. 1400)
 - ∟ **Dagpa Bum** zván **Dagpa** (cca po r. 1400)

XI) Buddhismus v Ladaku – historický přehled:

- **Lhačhen Dagpa Bumde** zván **De** (po r. 1400) a jeho descendentí:
 - ∟ **Lodö Čhogdän** syn Dea (cca r. 1440-1470) ovládl Guge/Ngari khorsum, označován za velkého a úspěšného vládce Ladaku
 - ∟ ? **Dungpa Ali** syn Dea (cca po r. 1440) přijal částečně muslimské jméno (?)
 - ∟ ? třetí syn Dea neznámý/resp. neuváděn (?)
- Posléze nastává éra 2. ladacké král. dynastie – Namgjal

XII) Buddhismus v Ladaku – historický přehled (éra Namgjalů):

- **Dagpa Bum** zván **Dagpa** (cca po r. 1400) a jeho descendentů:
 - **Lhačhen Bhagan** vnuk Dagpa (cca 1470-1500) se svými lidmi z Šej vytvořil alianci a porazil příbuzenstvo z Leh v čele s Lodö Čogdänem. Stal se tak zakladatelem a ascendentem druhé královské vsutku ladacké dynastie **Namgjal** (své dva syny obdařil titulem *Namgjal/rnam gjal* = dokonalý vítěz) – ∴ synové **Lhawang Namgjal** a **Taši Namgjal** (cca r. 1500-1530)

XIII) Buddhismus v Ladaku – historický přehled (éra Namgjalů):

- **Lhawang Namgjal** (cca r. 1500-1530) měl tři potomky:
 - ∟ **Cchewang Namgjala I.** (cca r. 1530-1560), stal se králem Ladaku
 - ∟ **Namgjal Gönpa** (cca po r. 1530), nestal se králem Ladaku
 - ∟ **Džamjang Namgjala** (cca r. 1560-1590), stal se králem Ladaku a vedl boje proti muslimům v sousedních oblastech (Baltistán a Purig); zavedl oslavu tib. Nového roku (Losar) o 2 měsíce dříve

XIV) Buddhismus v Ladaku – historický přehled (éra Namgjalů):

- **Džamjang Namgjal** (cca r. 1560-1590) měl s královnou Gjal Katün (původ. muslimka) syna:
 - ∟ **Sengge Namgjala** (cca r. 1590-1620), který se oženil s princeznou Kalzang. Vedl mnohé války (Baltistán, Purig, Guge atd.), postavil mnohé paláce, pevnosti, kláštery (Leh, Čemrej, Hemis, Basgo atd.), měl tři syny:
 - ∟ **Dedän Namgjala** (cca r. 1620-1640), král Ladaku/Purigu/Baltistanu měl bratry **Indra Bóddhi Namgjala** a **Demčhog Namgjala** , kteří mu byli vazaly

XV) Buddhismus v Ladaku – historický přehled (éra Namgjalů):

- **Dedän Namgjalovi** (cca r. 1620-1640) potomci:
 - ∟ **Deleg Namgjal** syn Dadäna (cca r. 1640-1680; války s Mongoly) ∟ **Ňima Namgjal** syn Delega (cca r. 1680-1720) ∟ **Dekjong Namgjal** syn Ňimy (cca r. 1720-1740) ∟ **Phüncchog Namgjal** syn Dekjonga (cca r. 1740-1760) ∟ **Cchewang Namgjal II.** syn Phüncchoga (cca r. 1760-1780) ∟ **Cchetän Namgjal** syn Cchewanga N. II. (cca r. 1780-1790) ∟ **Cchepal Namgjal** syn Cchetäna (cca r. 1790-1841; války s Dogry a Baltistán.), **konec království**